

Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp Beleidskader circulariteit 2026 - 2030
Portefeuillehouder M.J.A. van den Bos
Zaaknummer collegevoorstel ZS-1421800

Beslispunten

1. Het beleidskader circulariteit 2026 - 2030 vast te stellen.

Inleiding

Lingewaard zet in op een circulaire economie vanwege de voordelen voor milieu en economie. Minder grondstoffengebruik, lagere kosten en CO₂-reductie. Gemeenten hebben bovendien een zorgplicht om klimaatverandering tegen te gaan. Om dit te bestendigen heeft het college nieuw beleid opgesteld over circulariteit. Het beleidskader circulariteit loopt van 2026 tot 2030 en richt zich op de gebouwde omgeving, met een evaluatie in 2028.

Op 29 februari 2024 heeft de raad een startnotitie circulariteit vastgesteld. Het ambitieniveau waarvoor toen is gekozen is 'significant'. Dit is het middelste niveau en betekent dat we qua ambitie meegaan met de regio. Naar aanleiding van de startnotitie is dit beleidskader opgesteld. Zodra dit beleidskader is vastgesteld, vormt het de leidraad voor hoe we circulariteit binnen en buiten de organisatie uitdragen. De doelen worden opgenomen in het strategisch programma Klimaat, Energie en Circulariteit (KEC).

Lingewaard sluit aan bij doelen van de EU, het Rijk, de provincie en regionale partners, met als belangrijkste doel 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030 en volledige circulariteit in 2050. De Lingewaardse doelstellingen zijn in het beleid gespecificeerd. Om deze doelen te behalen werken we in Lingewaard voortaan volgens acht circulaire werkprincipes, gebaseerd op de R-ladder: voorkomen van onnodige bouw, hergebruik van materialen en toekomstgericht ontwerpen. Circulariteit wordt verankerd in documenten en toegepast in de openbare ruimte (GWW)- en vastgoedsector, met inzet van indicatoren, inkoopcriteria en tools.

Vier pilotprojecten (twee voor woningbouw en twee voor GWW) bieden leerervaringen en helpen ervaringen rondom circulariteit verder vorm te geven. De gemeente stimuleert samenwerking en kennisdeling intern en met externe partijen om de transitie te versnellen.

Beoogd effect

Met het vaststellen van dit beleid worden stappen genomen richting een circulaire economie. Een circulaire economie is noodzakelijk om het gebruik van grondstoffen te beperken. De productie van grondstoffen en de uiteindelijke vernietiging kost veel energie. Het creëren van een circulaire economie is dus nodig om energieneutraal te zijn in 2050.

Argumenten

1.1 Het is een vervolg op de startnotitie en onderdeel van programma KEC.

Met het vaststellen van de startnotitie circulariteit is afgesproken om het ambitieniveau significant aan te houden. Hierin staat onder meer dat de startnotitie als opmaat geldt voor het beleidskader. Eerder heeft het college het programma Klimaat, Energie en Circulariteit (KEC) vastgesteld. Voor klimaat en energie zijn al

duidelijke beleidslijnen en doelstellingen geformuleerd. Circulariteit bleef daarin nog achter — dit beleidskader sluit aan bij het KEC-programma, dat de uitvoering en aansturing verzorgt.

1.2 Het is nodig om gestructureerde veranderingen op gang te brengen.

Dit beleidskader biedt richting en maakt inzichtelijk welke stappen nodig zijn op weg naar 2030. Het geeft de raad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties helderheid over de rol van de gemeente in de transitie naar een circulaire economie, én over wat er van hen verwacht wordt. Door dit beleid ontstaat een samenhangend en herkenbaar verhaal, zowel binnen als buiten de organisatie. Zo kunnen betrokken partijen beter anticiperen op ontwikkelingen en actief bijdragen aan de circulaire ambities van Lingewaard.

1.3 Beleid en daadkracht is nodig om regionale en nationale doelen te behalen.

Net als veel andere gemeenten doen we op dit moment nog te weinig om de nationale en regionale doelen te behalen. Als we niet beginnen, lopen we het risico niet alleen de circulaire doelen mis te lopen, maar ook de klimaatdoelstellingen. De bouwsector – waar dit beleid zich op richt – is in Nederland verantwoordelijk voor maar liefst 40% van het verbruik van primaire grondstoffen, 40% van de totale afvalproductie en 11% van de CO₂-uitstoot. Zonder een fundamentele verandering in deze sector gaan we de gestelde doelen simpelweg niet halen. Dit beleid geeft veranderingen weer waardoor we een omslag mogelijk maken.

1.4 Dit biedt economische voordelen.

Als we nu niet inzetten op de circulaire economie missen we de economische kansen van morgen. Circulariteit levert namelijk direct voordeel op: minder gebruik van primaire grondstoffen en meer hergebruik betekent lagere kosten. Naarmate grondstoffen schaarser worden, neemt dit voordeel alleen maar toe. Daarnaast besparen ondernemers op uitgaven door te repareren en te recyclen, terwijl er nieuwe banen ontstaan in deze sectoren. Tot slot maakt circulariteit Nederland minder afhankelijk van buitenlandse grondstoffen, doordat we materialen in een gesloten kringloop houden.

Kanttekeningen

1.1 We leggen de focus op de gebouwde omgeving waardoor we niet de gehele mogelijkheden van de circulaire economie beschouwen.

We kiezen bewust voor de thema's binnen de gebouwde omgeving. Dit betekent dat sommige thema's de komende tijd minder aandacht krijgen. In de gebouwde omgeving valt de meeste milieuwinst te behalen en hebben wij als gemeente relatief veel invloed. Na de evaluatie van het beleidskader circulariteit kunnen we ervoor kiezen om onze focus te wijzigen of uit te breiden.

1.2 Voor een succesvolle transitie richting een circulaire economie zijn wij afhankelijk van de markt.

Circulariteit heeft raakvlakken met vele thema's, zowel intern als in de markt. We zijn afhankelijk van de inzet, kennis en gedrevenheid van ondernemers en andere opgaves binnen de gemeente om onze doelen te behalen. Dit beleid biedt kaders, en houdt voldoende innovatiemogelijkheden, aan onszelf en anderen zodat we samen een betere circulaire economie kunnen realiseren.

1.3 Het grondstoffenbeleid 'Samen werken aan een circulair Lingewaard' en dit beleidskader circulariteit versterken elkaar en zijn verweven.

Circulariteit en afval hebben een aantal raakvlakken. Als er in het grondstoffenbeleid beslissingen worden genomen heeft dit ook invloed op circulariteit zoals in het geval van de milieustraat. Dit beleidskader gaat echter niet over de milieustraat.

1.4 Als de CDOKE middelen worden verlaagd of afgeschaft door het Rijk is er niet genoeg budget om aan dit beleid uitvoering te geven en moeten we hier dus op een andere manier invulling aan geven.

Voor de financiering van dit beleid gebruiken wij de CDOKE middelen. Op dit moment is er toezegging gedaan door het Rijk dat de CDOKE middelen tot 2030 beschikbaar zijn. Mocht de koers van een nieuw kabinet toch wijzigen dan is er nog extra budget nodig of moeten er andere beslissingen worden genomen bij het behalen van onze doelen. Tot nu toe is er nog geen reden voor.

Financiën

Voor circulariteit is binnen het programma KEC één fte gereserveerd. Deze fte is gedekt vanuit de Rijksmiddelen van het CDOKE. Voor de uitvoering van het beleid is budget nodig maar deze kosten mogen ook vallen onder de CDOKE middelen. Dit staat in de begroting. Het gaat in totaal om een bedrag van € 100.000 verdeeld over de jaren dat het beleid geldt. Het geld wordt besteed aan onderzoeken, kennissessies, trainingen en een beter gestroomlijnde materiaaluitwisseling. Mochten er bepaalde uitgaven niet onder CDOKE vallen dan kijken we hoe we de uitgaven binnen het duurzaamheidsbudget en het energietransitiefonds kunnen dekken.

Echter kan na de evaluatie van het beleidskader blijken dat er meer gelden nodig zijn om het ambitieniveau te behalen. Dit wordt te zijner tijd beoordeeld. Zo nodig wordt aan de raad gevraagd extra budget beschikbaar te stellen.

Communicatie en participatie

Na vaststelling van dit beleid zal het worden bekend gemaakt via het Elektronisch Gemeenteblad (www.officielebekendmakingen.nl), zodat iedereen er kennis van kan nemen. Voor het opstellen van dit beleid is intern geparticipeerd om brede input te verzamelen en draagvlak te creëren. We gaan daarnaast de belangrijkste interne en externe spelers identificeren en betrekken bij circulariteit, met name bouw gerelateerde partijen. Hiervoor organiseren we bijeenkomsten. Stichting Lingewaard Energie en Lingewaard Natuurlijk zijn, zoals toegezegd tijdens de startnotitie circulariteit, gevraagd of ze voor zichzelf een rol zien. Dit is niet het geval, maar we staan altijd open voor hun input. Bewoners worden in eerste instantie niet meegenomen, maar kunnen later een rol spelen bij de uitvoering van acties. Tot slot stemmen we af met buurgemeenten en regionale partners zoals de Groene Metropoolregio.

Voortgang

Zodra het beleid is vastgesteld en in werking is getreden werken we de bijbehorende stappen verder uit binnen de gestelde kaders, integreren we deze in de relevante processen, zorgen we voor een zorgvuldige implementatie en voeren we tussentijdse evaluaties uit. Tot slot evalueren we het beleidskader circulariteit in 2028, zodat we tijdig kunnen bijsturen waar nodig. Dit bijsturen wordt gekoppeld aan of we het vastgestelde ambitieniveau gaan halen en of dit lukt met de gelden die we voor ogen hebben.

Duurzaamheid

De gemeente Lingewaard is goed op weg om in 2050 volledig circulair en energieneutraal te zijn. Voorliggend beleid draagt bij aan dit doel.

Bijlagen

1421800 - Bijlage 1 - Beleidskader circulariteit 2026 – 2030

1421800 - Bijlage 2 - Concept raadsbesluit beleidskader circulariteit 2026 - 2030

Bemmel, 28 oktober 2025

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de secretaris, de locoburgemeester,

drs. I.P. van der Valk

R.T.H.M. Derksen